

Vårdhygien

Henrik Wiklund, Anna Gustafsson

Vårdhygienisk eftermiddag Region Sörmland 250225

**VRI och riskfaktorer för
spridning av smittämnen**

REGION
SÖRMLAND

VRI- vad är det?

En infektion
orsakad inom
vård och
omsorg

VRI är en
vårdskada

Även personal
kan ådra sig en
VRI i sin
yrkesutövning

Tre kategorier för VRI

- Debut under slutenvård
  - debuterar två dygn eller mer efter inskrivning
- Ingrepp eller behandling
  - postoperativ infektion
  - ingreppsrelaterad infektion (kateter, dränage, injektion mm)
  - läkemedelsrelaterad infektion (sänkt immunförsvar vilket leder till infektion)
- Efter slutenvård
  - debuterar inom två dygn efter utskrivning från slutenvård

Hur uppkommer infektionen?

➤ Endogen infektion

Infekteras av den egna bakteriefloran/normalfloran.

Vanligaste orsaken till VRI.

Tex tarmbakterier i urinvägarna.

Riskfaktorer är tex kateter, infarter, operation, antibiotika.

➤ Exogen infektion

Bakterier eller virus som patienten får från omgivningen genom smitta från annan.

Riskfaktor: bristande följsamhet till BHK

REGION
SÖRMLAND

- Orsakas av vanliga bakterier som kan vara multiresistenta

- Vanligaste viruset är calici

Risikfaktorer för VRI

Äldre

Många grundsjukdomar

Nedsatt immunförsvar

Antibiotika

Vanligaste VRI

1. UVI
2. Vårdrelaterad pneumoni
3. Postoperativ sårinfektion

- Kärlinfarter centrala/perifera
- Bakterier och virus i tarmen

Kateter

- KAD orsakar 90% av alla VUVI
- KAD ökar risken för UVI med 10 % för varje dygn.
- Efter tre veckor med KAD har 90% bakteriuri.

- KAD bör avvecklas så fort som möjligt- läkarordination.
Blöja, uridom, toalett-träning och intermittent katetresering är bättre alternativ för att undvika VRI.

Går det att minska antalet VRI?

- 30-50% av alla VRI går att undvika, bla UVI orsakad av KAD
Även antibiotika och kärlinformer orsakar många VRI i onödan
- BHK-för att förebygga VRI och smittspridning

Handhygien- handsprit!

Smittvägar

Kontaktsmitta

➤ Direkt kontaktsmitta

Smittämnen förs över direkt från person till person.
Tex via vårdpersonalens händer. Viktigt att följa BHK

➤ Indirekt kontaktsmitta

Smitta överförs från personals händer via tex
medicinsk utrustning eller möbler

Vanligaste smittvägen i vården! Handhygien!

Fekal-oral smitta

- Direkt

- Tex stänk från kräkning eller avföring som kontaminerar mat.

- Indirekt

- Mikroorganismer förs vidare från tex toalett via personals händer.

Handhygien!

Droppsmitta

- Direkt
  - nysning, hosta, kräkning, diarré. När direkt annan persons slemhinnor.
- Indirekt
  - nysning eller hosta som först landar på föremål och sedan förs vidare som indirekt kontaktsmitta.
- Handdesinfektion!

Övriga smittvägar

Luftburen smitta

Blodburen smitta via stick- och skärskador

Smitta från hudflagor

Livsmedelsburen smitta

Tyst smittspridning

- Få av de smittade får symtom på infektion
- Sker ofta vid bristfälliga hygienrutiner
- Utbrott av resistenta tarmbakterier
- Svårt att stoppa smittspridning om det inte upptäcks i tid

